

HEA LASTEAED KUI VÄÄRTUSPÕHINE LASTEAED KONKURSI TÖÖ

Tartu 2017

LASTEAIA TUTVUSTUS

Tartu Lotte Lasteaia maja ehitati 2007. aastal väga omapärase arhitektuuriga ja pea kümne aastaga on sellest majast kasvanud väga eriline paik suurte ja väikeste inimeste jaoks.

Meie lasteaed on kui kuue õielehega imeilus lill. Lille sisse pääseme kroonlehtede vahelt. Lille sees ei ole pikki koridore ega eikellegimaad. Meil on hoopis lille süda saali ja mängukoridoriga, kus on lastel vahva ringi joosta ja mängida.

Meie lasteaia sisekujundajad valisid välja 4 väga ilusat sõna- **LAPS, AED, PÄEV, KODU**. Neid sõnu kasutades on nad loonud toreda koha päeval mängimiseks. Aias on rohi roheline ja toas on põrandad noore kaselehe värvi. Siis on meil veel hästi palju aknaid ja kui istuda vihmase ilmaga toas roheline põranda peal ning aknast välja vaadata, siis oleks justkui ise ka õues.

Saal on aga hoopis teistsugune. Saali põrand asub palju madalamal kui koridor. Saal asub justkui orus ja valgus paistab ülevalt nagu päikegi. All orus on tore hüpata, joosta ja liugu lasta kui väljas on „koerailm“.

Mängukoridor on justkui mõnus hoov maal vanaema juures, kus saab ise mängu välja mõelda või niisama olla. Meie "hoovist" võib leida lombi ja veenire, veidi võsa ja mättaid, lohke, sammaldunud murupinda, ronimispuu ja keldrimäe. Siin on ka tore aed, mille pulkade vahelt saab alla orgu piiluda. Lapsed ise mõtlevad juurde lossi ja kindluse... või kihutavad jalgadega lükataval autol või kepphobusel ikka ringi ja ringi... Kui enam ringi ei jaksa joosta, saab aja maha võtta ja koguda häid mõtteid või mängida lauamänge.

Nagu lapsedki, on ka meie **rühmaruumid** veidi ise loomuga. Mõnest rühmast saab vaadata, kuidas elu mängukoridoris keeb, teistest rühmadest jälle läbi kolmnurksete värviliste akende uurida, mis õuealal parasjagu toimub. Kui voodid rühmas kokku lükata, siis tekib **magamistoas** juurde mõnusat ja vajalikku mänguruumi. Lisaks rühmaruumidele ja mängukoridorile on lastel võimalus tegutseda veel suure terrassiga **loovustoas**, tegeleda muusikaga väikeses **muusikatoas**, mida kutsume Muusika kõlakojaks ning õppida **multimeediatoas**. Uus ja vana aeg saavad kokku meie lasteaia **rehetoas**.

Maitsvad toidud valmivad meie **lasteaia köögis**, mille kõrval asub ühine **söögituba**. Söögituba on lastel võimalus katsetada toiduvalmistamist väikeses **miniköögis**.

Lasteaia **õueala** on meil suur ja seda ehivad kaks suurt mäe. Ühe mäe ümber lookleb tartaaniga **ratta- ja jooksurada**, teise mäe ümber kõnniteekividest **matkarada**. Sportimiseks on korvpalli harjutusväljak ja **jalgpalliväljak**. Õuealale istutatud pihlakad, poopuud, kastanid, õunapuud ja kuusk on veel noored ja väikesed nagu meie lapsed ja lasteaedki. Iga rühm on valinud endale hoovis ühe puu, mille kasvamist nad jälgivad. Aia serva on taimede kasvatamiseks kujundatud lõbusad „**Tootsi peenrad**“ ja „**maasikamägi**“ ning putukate elu jälgimiseks **putukahotell**. Koos vanematega ehitasime **pajuvitstest** suure **onni**, et oleks koht kuhu peitu pugeda.

Selles ühtehoidvas maailmas kohtab lõbusaid tegelasi Lotte raamatutest inspireeritud nimedega. Meil on 6 rühma, kes kannavad nimesid - **Tragid Kassid, Paid Pähklijäneseid, Lõbusad Rännukoerad, Kirjud Linnupojad, Sinised Elevantid ja Usinad Sajajalgsed**. Lasteaia juurde kuulub ka väike hoiurühm **Lustakad Pingviinid**. Mitte ainult väikesed tegelased ei kannu lõbusaid nimesid, vaid lustida tahavad ka suured. Lastega tegelevad Pillimees Paula, Susumu, Sõbralik Sohvi, töid ja tegemisi aitavad korraldada Lotte ema Anna ja Kõikide lindude vanaema, maja hoiavad korras Hoolas Helmi ja Oskaja Oskar.

Meie lasteaia moto: „**Ilmas mängust ei jää ilma**“.

Lasteaia õppe- ja kasvatustöö korraldamisel peame oluliseks **lapsekeskse õpetuse põhimõtteid**, lasteaed kuulub **Tervist Edendavate Lasteaedade võrgustikku**, kõik rühmad rakendavad **Kiusamisest vaba lasteaia metoodikat** ning õpikeskkonna analüüsimiseks ja parendamiseks kasutame lasteaias **LP-analüüsimudelit**. Laste arengu toetamiseks rakendame ka sotsiaalsete oskuste õpetamise metoodikat „**Samm-sammult**“, **oskuste õppe meetodit** ja **vaikuseminutite tehnikaid**.

Lasteaia õppekava toetamiseks pakume lastele võimalust osaleda erinevates **huvitegevustes**, mis eelkõige toetavad laste liikumisaktiivsust (jalgpall, džuudo, võimlemine), loovust (keraamikaring) ja koostöös Saksa Kultuuri Instituudiga laste varajast võõrkeeleõpet (saksa keele ring).

Lasteaial on oma koduleht www.lottela.ee ja Facebooki konto Tartu Lasteaed Lotte.

Laste profiili kirjeldus: lasteaias on 6 rühma (neist 1 sobitusrühm), lapsed vanuses 2-7.a.

Analüüsi koostasid: Viive Vellemaa, Helina Jänes, Kersti Rütli, Triin Riisenberg, Ele Adamson, Elina Vihtol, Kea Puks

Konkursitööga kandideerime tiitlile „Hea lasteaia edendaja“.

JUHTIMINE

Lasteaias tegeletakse väärtusarendusega süsteemselt ja järjepidevalt

Lasteaed alustas tegutsemist 2008.aastal ja kohe alguses alustasime tegelemist meie ühiste kokkulepete ja väärtustega. Ühise kontseptsiooni väljatöötamiseks ja ühiste põhimõtete kokkuleppimiseks kulutasime palju aega koosolemiseks ja aruteludeks - toimusid iganädalased infotunnid, kus oluline osa ajast kulus sisulise töö aruteludele, osalesime meeskonnatöö ja väärtuste koolitusel, käivitasime lasteaia väärtuste ja õppekava arendustöö meeskonna. Arutasime kogu meeskonnaga selle üle, millisena tahame oma lasteaeda näha, missugused väärtused on meie töös olulised ja tähtsad. Erinevate valikute seast tõime esile: rõõmsad lapsed, kaasaegne ja arendav keskkond, toetav meeskond, avatus ja koostöövalmidus. Nendest mõtetest lähtuvalt sõnastasime meie esimese arengukava koostamise protsessis koostöös vanematega lasteaia põhiväärtused.

Võttes appi meie lasteaia ilusa nime **LOTTE**, kirjutasime väärtused lahti alljärgnevalt:

LOOVUS – loovmõtlemine, loov lähenemine eesmärgi saavutamise nimel.

OMANÄOLISUS – silmaringi laiendamine ja huvi äratamine maailmas toimuva vastu läbi erinevate lugude ja kaasaegsete infotehnoloogiliste vahendite, avatus uutele väljakutsetele; eikellegimaa puudub, kõikidel rühmadel ja töötajatel muinasjutulised varjunimed, kõige uue kõrval väärtustame ja austame vanavanemate vaimuvara. Iga laps ja meeskond on unikaalne ja eriline.

TERVISLIKKUST – tahame olla terved ja seda toetab vaimne heaolu: sõbralik töö- ja õpikeskkond, õigus kaasa rääkida, oma arvamust avaldada ning füüsiline tervis: loome mitmekülgsed võimalused tervise arendamiseks nii sees kui väljas ja pakume tervislikku toitu.

TURVALISUS – ühtekuuluvustunne (Lotte pere), kaasaegne ja arendav keskkond ning sotsiaalne turvalisus – ma võin olla selline nagu ma olen kui järgin sõpradega kokkulepitud reegleid.

EMPAATILISUST – võimalus olla „mina ise“, oskus hoolida, märgata, mõista ja kuulata kaaslast.

Kui anname igapäevase võimaluse olla **loov, omanäoline, terve, empaatiline**, siis toetame seda, et lasteaias lapsed on õnnelikud, töötajad saavad ja tahavad teha toetavat meeskonnatööd, oleme valmis koostööks erinevate osapooltega ja julgeme olla avatud.

Lasteaia arengu toetamiseks korraldame õppeaasta lõpul väljasõiduga **ühiseminari**, kus teeme kokkuvõtte möödunud õppeaastast ja kavandame järgmise aasta tegevuskava.

Näiteks:

2017 kevadel arutasime enne seminari algust, et meie lasteaias on tulemas juubeliaasta - täitub 10 aastat tegutsemise algusest. Selle ajaga on palju muutunud - nii inimesed, mõtted kui keskkond. Seekord mõtlesime teha osa sellest seminarist veidi teisiti, sest arvame, et on oluline vaadata enda ja oma lasteaias sisse ning arutleda, mis on see hea ja väärtuslik, meid meid koos hoiab ja inspireerib. Mille läbi saame parimat pakkuda Lotte lastele ja vanematele. Soovime kaardistada meeskonna tugevaid külgi, leida üles arenguruumi, selitada väärtusi ja seada uusi sihte. Seminari läbiviijaks kaasasime koolitaja MTÜ Hoolingust.

Esitasime endale küsimuse, mis meid inspireerib ja rahulolevaks teeb? Mis maailm loob lapsele õnnelikkust? Vastustena toodi välja: positiivne ja toetav töökeskkond; tegevused, mis lähevad õpetajatele ja lastele korda; emotsionaalselt ja füüsiliselt turvaline keskkond, lihtsuses peitub võlu, uudsus tekitab põnevust; terves kehas terve vaim; taibukus, ägedad ideed, erinevad teadmised, kastist välja mõtlemine; loovus nii mõtetes kui käelisel; mängulisus; konstruktiivne tagasiside; vabadus reeglite sees; lugupidav olemine teiste suhtes.

Hea oli saada kinnitust, et meie ühisväärtused on endiselt igapäevatoos olulised.

Uueks väärtuseks on meil kujunenud vabadus - näiteks arutleda koos lastega, milliseid nädalateemasid käsitleda, õpetajad saavad ise koostada oma rühma tööajakava jne. Arutlesime, kuidas vabadust luua ja toetada.

Üheskoos tõdesime, et...

ÕNNELIK ÕPETAJA= ÕNNELIK LAPS=ÕNNELIK LAPSEVANEM.

Lasteaia personal on professionaalne ja arengule orienteeritud.

Meie lasteaias tegelevad lastega **väga hea ettevalmistusega pedagoogid** - 100% lasteaias pedagoogidest vastavad kvalifikatsiooninõuetele, lisaks juhtkonnale on neli pedagoogi magistrikraadiga. 2016 aasta seisuga on rühma pedagoogidest 36% vanempedagooge (lisaks muusikaõpetaja) ja teised pedagoogid omavad pedagoogi ametijärku. Viimastel aastatel on 1-2 õpetajat aastas asunud omandama magistrikraadi.

Lasteaia töötajate professionaalsuse toetamiseks on töötajatele loodud head võimalused osaleda **erinevatel arengut toetavatel koolitustel**, samuti korraldatakse ühiseid seminare ja sisekoolitusi. Koolituste prioriteetseteks valdkondadeks on erivajadustega laste toetamine, turvalise psühhosotsiaalse keskkonna kujundamine (sh LP-koolitused, Kiusamisest vaba lasteaed metoodika koolitused), koolitused õpetaja kutsealase pädevuse tagamiseks. Näiteks õppeaastat alustasime sotsiaalsete oskuste õpetamise metoodika ühiskoolitusega. Kindel suund on abipersonali koolitamine ja koostöö süvendamiseks ühiskoolitused teiste lasteaedadega. Toimunud ühiskoolitused näiteks: LP-mudeli koolitused, lapse arengu toetamine ja koostöö, rasked kõnelused lapsevanematega, arengulise erivajadusega lapse toetamine, lapse seksuaalne areng jne.

Õpetajate professionaalsust aitab **toetada praktikabaasiks** olemine Tartu Ülikooli, Tartu Tervishoiu Kõrgkooli ja Hea Alguse Koolituskeskuse praktikantidele. Praktika juhendajateks on 75% rühma pedagoogidest. Tänu heale koostööle praktikaasutustega on meie õpetajad saanud võimaluse arendada oma professionaalseid oskusi pedagoogilise analüüsi koostamise, tagasisidestamise, planeerimise jm vallas.

Peame lasteaias oluliseks **kollegilt kolleegile õppimist** toetavaid tegevusi: meil toimuvad õpetajate omavalmistatud õppevahendite näitused, avatud tegevused (kiusamisest vaba,

õuesõpe, robootika jne), oleme korraldanud infotunde rühmaruumis, et õpetaja saaks tutvustada rühma eripära jne. Meie majas on tavapärane, et õpetajad jagavad kolleegidega õppevara ja ideesid. Õpetajate hea koostöö aluseks on see, et me tunneme üksteist, teame nn pedagoogilist käekirja ja seeläbi on suurem usaldus küsida, arutada, koos välja mõelda ja ellu viia.

Meie lasteaia töötajad jagavad oma kogemusi lapsehoidjate koolitustel, Tartu Ülikooli täiendõppekeskuse täiendkoolitusel, kiusamisest vaba metoodika jätkukoolitusel jne.

Lapsevanemate rahuloluküsitlustest on selgunud, et meie lasteaia lapsevanemad usaldavad oma rühma õpetajaid, peavad neid professionaalideks ja arvavad, et lapsed saavad meie lasteaiast hea ettevalmistuse.

Meie lasteaia õpetajad on motiveeritud ja tunnevad, et neid on toetatud ja tunnustatud. Lasteaias on toimiv tunnustussüsteem, mille headeks näideteks on sünnipäeva vaba päev, tunnustused juubelitel, kõrgkooli lõpetamisel, tänukirjad. Personali toas oli meil „PAIDE LEHT“, kuhu igaüks sai kirjutada, mille eest ta soovis kolleegi tunnustada või tänada. See on nüüd kasvanud kokku kogu lasteaia headuse puuks.

Kõige väärikamaid tunnustame aga **Lotte sõbrasõlega**. Sõbrasõle saab töötaja, kelle panust möödunud aastal hindavad kolleegid kõige kõrgemalt ja igal aastal lasteaia sünnipäeval, anname kahele kolleegile Lotte sõbrasõle üle. Heameelt teeb see, et eriti oluliseks on aastate lõikes peetud kolleegide koostööskust, positiivsust, abivalmidust, rõõmsameelsust, professionaalsust. Sõbrasõle saajad esitab juhtkond ka Tartu Aasta õpetaja tiitlile. Lasteaia 18-st pedagoogist 5 selle kõrge tunnustuse ka pälvinud - kolm meie lasteaia õpetajat on tunnustatud Aasta lasteaiaõpetaja tiitliga, logopeed Aasta suunaja tiitliga ja direktor Aasta õppeasutuse juhi tiitliga.

Uhked sõbrasõle saajad rehetas

Sõbrasõle juurde kuuluv tunniskiri

Edaspidi saame tegeleda...

- ... tunnustamis- ja motivatsioonisüsteemis Lotte sõbrasõle valimise protsessi muutmine
- .... õpetaja eneseanalüüsi muutmine Hea Alguse standardist lähtuvaks.

Muudatused, mida oleme lähtuvalt analüüsist lasteaias rakendanud:

- rakendame kolleegilt-kolleegile õppimise korraldamisel uue meetodina ühisseminari.

ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUS

Lasteaias selgitame välja iga lapse individuaalsed vajadused ning arvestame nendega õppe- ja kasvatustöös.

Lapse arengu jälgimise ja hindamise põhimõtted on kinnitatud meie lasteaia õppekavas ja neid tutvustame vanematele rühma lastevanemate ümarlaual.

Õpetaja seab igale rühma lapsele sisse **arengumapi**, kuhu kogutakse materjali (vaatluste kirjeldusi, tööde, joonistuste näidiseid, pilte, intervjuud lapsega, lapsesuu jm), mis iseloomustab lapse arengut. Laste vaatluste korraldamiseks kavandab õpetaja rühma aasta tegevuskavas **vaatlusplaani**, mille alusel jooksva õppeaastal laste arengut jälgitakse. Kogu lapse arengut toetav meeskond - rühma õpetajad, õpetaja abi, muusika- ja liikumisõpetaja, logopeed - aitavad andmeid koguda ja laste arengut hinnata. Iga lapse areng arutatakse ühiselt läbi ja õpetajad kirjutavad igal aastal lapse kohta arengu **iseloomustuse**, millest lõpuks kasvab välja koolivalmiduskaart. Lapse areng ja selle toetamine arutatakse vanematega läbi **perevestlusel**, mis on vanemate seas väga oodatud, neis osaleb enamus meie lasteaia peresid. *Näiteks 2016/2017 viidi läbi 123 perevestlust (osales 95% peredest, sh 100% 4. rühma peredest), 2015/2016 - 117 perevestlust.* Lisaks toimuvad eraldi **ümarlauad** peredega, kelle laste areng vajab täiendavat tuge ja abi.

Eraldi vajab välja toomist meie lasteaia **logopeedi ja õpetajate ning lapse tugiisiku vaheline toetav koostöö**. Lisaks sellele, et logopeed hindab õppeaasta alguses iga lapse kõnet individuaalselt, õpib ta lapsi tundma ka nende rühmakeskkonnas - ta osaleb hommikuringides, abistab neid riietumisel jne. Kõneravi toetamiseks annab logopeed õpetajatele harjutusvara lapse individuaalsete tegevuse läbiviimiseks, nõustab tugiisikut eripedagoogiliste võtete rakendamiseks, jagab tagasisidet lapse kõne arengust ja suunab tähelepanu valdkondade kohta, mis lapsel toetamist vajavad. *Näiteks kohandasime ühele lapsele ümber kogu päevakava, et tagada talle tema eripärast tulenev päevariitm.*

Kõikide logopeedilist või eripedagoogilist abi vajavate laste arengu toetamine arutatakse koos läbi ja koostööna valmivad ka **individuaalsed arenduskavad**. *Näiteks 2014/2015 õa-individuaalne arenduskava 4 lapsele, 2016/2017õa- 9 lapsele. Logopeedi juures kõneravi*

saavate laste osakaal on 30-35% lastest. Logopeed nõustab peresid juba hoiurühmast alates, iga logopeedi juures kõneravi saava lapse perega toimub tihe koostöö. Logopeed seab igale kõneravi saavale lapsele sisse **vihiku**, kuhu koos lapsega kogutakse harjutusvara ja mängu. Vihik on heaks võimaluseks toetada lapse õppimist lasteaias ja kodus. Logopeed viib aastas läbi kuni 140 perede nõustamist.

Ligi 10 % meie lasteaia lastest ei ole kodune keel eesti keel või nad on pärit kakskeelsest perekonnast. Nende laste kõne toetamine on ühistöö logopeedi ja rühma õpetajate vahel. 2016/2017 õa kokkuvõttes tõid õpetajad välja idee, et see töö oleks veelgi tulemuslikum, kui seda toetada **keeleringi** tegevusega. Nii alustaski käesoleval õppeaastal lasteaia õpetajate juhendamisel keelering eesti keele õppimiseks vene koduse keelega lastele.

Et tagada igale lapsele tema arengule vastav keskkond, moodustasime 2014.aastal lasteaias **sobitusrühma**. See annab vanematele kindlustunde, et vajadusel saab laps sobivat abi ka oma lasteaias.

Oleme kolmandad õppeaastat rakendamas **LP analüüsimudelit**, mille kasutamise eesmärgiks on luua hea õppekeskkond, et kindlustada iga lapse teadmiste ja sotsiaalsete oskuste omandamine ning lasteaia kui õppiva organisatsiooni areng. Analüüsimudeli põhimõtteks on, et me ei saa muuta last, vaid keskkonda tema ümber. LP-rühmades oleme käsitlenud juhtumeid, kus on arutatud laste erivajadusi, lapse individuaalsed vajadusi, laste enesehinnangut, motivatsiooni, suhteid kaaslastega.

Näide: LP-rühmades arutati 1 lapse juhtumit, kus probleemiks oli tema ettearvamatu käitumine erinevate olukordade lahendamisel kaaslastega. Viimasel lasteaia-aastal lasteaeda tulnud laps ei leidnud head kontakti kaaslastega. Kogu lasteaiapere toetas ühiselt rühma õpetajaid lapsele uue oskuse õpetamisel. Kõik aitasid jälgida ja oskasid ette näha olukordasid, kus oli vajalik ennetada, sekkuda ja abistasid last lahenduste leidmisel. Laps sai julgust küsida abi ja omandas probleemide lahendamise oskusi.

Õppeaasta kokkuvõtetest selgus, et näiteks viimasel aastal käsitleti kokku 15 juhtumit, milles 10 puhul tõdeti, et tulemus on positiivne ja last on tõhusalt toetatud. Kuna kahel eelneval õppeaastal oleme LP-rühmades pööranud suuremat tähelepanu lastele, kelle areng vajab järgi aitamist või käitumisoskused vajavad parendamist, siis käesoleval õppeaastal on rõhuasetus **andekate laste märkamisel ja toetamisel**. Näiteks käsitleti lapse juhtumit, kelle andekus väljendub tema väga ilmekates ja detailiderohketes joonistustöodes. Õpetajate ettepanek oli,

et leida lapsele lisaväljundeid näiteks erinevatel joonistusvõistlustel osalemiseks või kasutada tema töid rühma kaunistamiseks, lasteaia sünnipäevakutsete tegemisel jm.

Õppeaasta kokkuvõtetest on tulnud välja, et suurt rõhku on tarvis pöörata laste arengulise erivajaduse toetamiseks, sh kakskeelsed ja andekad lapsed. Selleks otsustasime kasutama hakata LP-analüüsimudelit, mis aitab leida võimalusi ja meetodeid lapse ja õpetajate toetamiseks.

Koolieelikutel on võimalus kevadel, enne lasteaia lõpetamist, osaleda **öölasteaia peol**. See on laste seas kaua oodatud üritus, mille jaoks tehakse plaane juba nädalaid varem ning millest räägitakse ja muljetatakse veel nädalaid hiljem. Rühma õpetajad veedavad lastega koos öölasteaias ja korraldavad neile erinevaid tegevusi, nt disko, öökino, erinevad mängud. Kõige rohkem meeldib lastele, et magamineku ajal pole piiranguid, st et saab magama minna just siis kui süda lustib. Hommikul, ürituse lõppedes, väljastatakse lastele tunnistused kirjaga “oled läbinud õppused kodust eemal ööbimises ja oled valmis nüüdsest iseseisvalt elu alustama”.

Laste poolt koostatud öölasteaia kuulutus

Tunnistus öölasteaia läbimise kohta

Laste sotsiaalsete oskuste ja väärtushoiakute kujundamine on meie lasteaias **järjepidev protsess**, igal aastal kavandame väärtuskasvatuse alase töö lasteaias aasta tegevuskavas. Kavandame iga kuu kohta, millisele väärtusele rõhku pöörame.

Lasteaias **AASTA TEEMAD** püüame valida selliselt, et need peegeldaksid meie lasteaias väärtusi. Näiteks:

- **„Elu lehtedes ja maas“**- õppisime hindama enda lähimat ümbrust, loodust tema mitmekesisuses.
- **„Tagasi juurte juurde“**- tutvusime vanavanemate pärandiga, rahvakultuuriga. Sel aastal kujundasime lasteaias rehetoa, kus peame videvikutundi, tähistame koos rahvakalendri tähtpäevi, võtame vastu tähtsaid külalisi.
- Eesti rahvakultuuri ja lasteaias omakultuuri hoidmiseks on meil kujunenud traditsioonid, mille üle ise siiralt rõõmu tunneme. Näiteks nädalateemasid, rühma kokkuleppeid, väärtusi, millega parasjagu tegeleme, sõnastame kasutades **rahvaluule väikevorme** (vanasõnu, kõnekäände, mõistatusi) või ridu lasteluuletustest. See aitab lastes tekitada huvi õpitava vastu, loob võimaluse mõista kultuuri, arendab laste maailmapilti. *Näiteks südamenädal oli ühes rühmas* “Tervis on parem kui rikkus” või teisel sõnastatud väärtuskasvatuse sisu “Mida ei saa jõuga, seda saab nõuga”. Tähistame traditsioonilisi rahvakalendri tähtpäevi, kuid erilise au sees on meil andresepäev- eesti rahva jutuvestmispüha- ikka selleks, et hoida au sees lugude rääkimise kunsti.

Eesti rahva jutuvestmispühal rehetares videvikutundi pidamas.

Igal õppeaastal valime ka ühe Eesti lastekirjaniku, kelle loomingut õppeaasta jooksul lastele tutvustame. Lapsed on saanud tuttavamaks näiteks Eno Raua, Ellen Niidu, Oskar Lutsu, Aino Perviku, Heiki Kripsi, Andrus Kivirähki ja teiste loominguga. Meil on olemas ka oma laenuraamatukogu- koostöös vanematega oleme paigaldanud lasteaia õuealale raamatukapi, kust saab raamatuid võtta ja kuhu vanemad saavad kodus loetud raamatud teistele lugemiseks tagasi tuua. Raamatukapist saavad lapsed raamatuid ka õuealal kasutada- kui soovid vaikset tegevust, siis on raamat parim kaaslane.

Külla tuli “Lotte isa” Andrus Kivirähk.

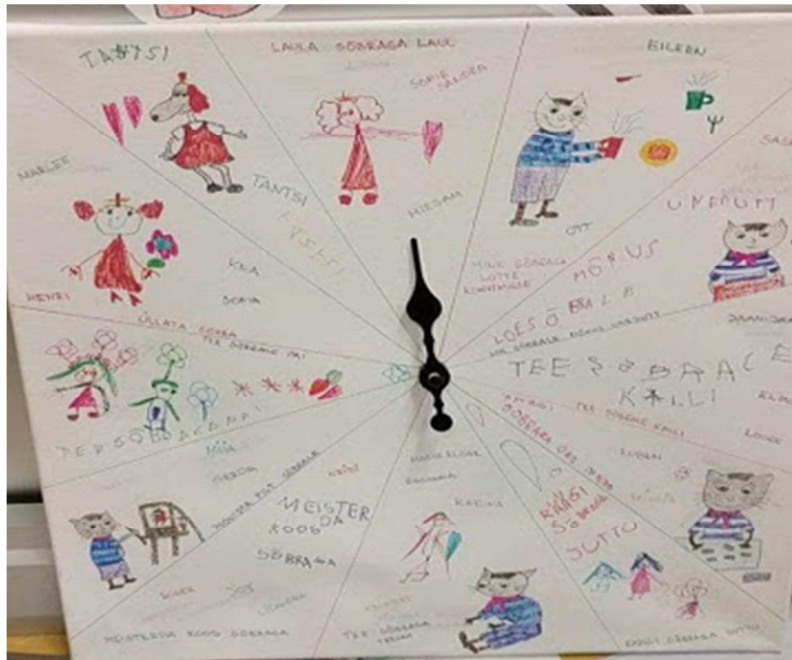
- Ka eelnenud 2016/2017 õppeaasta kujunes meil väärtuskasvatuse aastaks, mil aasta
- teemaks valisime „**Loome maailma põnevamaks ja paremaks**“. Teema sisuks oli, et materiaalsetest väärtustest olulisemad on vaimsed väärtused ja meie ise saame panustada selleks, et maailm oleks parem paik ning ma ise saan olla iga päev parem inimene. Läbi hea koostöö suudame muuta maailma paremaks. Pühendasime aasta heategevusele. Nendest põhimõtetest olid kantud kogu aasta tegevused ja üritused. *Näiteks traditsioonilise mihklilaada ürituse tulu annetasime seekord heategevuseks, ühe rühma lapsed annetasid veel rühma mänguasju Tartu Laste Turvakodule, külastati*

Loomade varjupaika, Laternapeol tõime lähtuvalt Püha Martini legendist esile hoolivuse- märka endast kehvemas seisus olijat ning jaga temaga seda, mis sul on.

Lotte lasteaia toimub alati **südantsoojendavaid üritusi**. Kõige erilisem on lasteaia sünnipäev ehk **Leitajateküla tähtis päev**. See on lasteaia-aasta üks tähtsündmus, kus tavapäraselt lapsed leiutavad midagi põnevat, näiteks *oleme leiutanud laua- ja põrandamänge, pille, olümpia-alasid ja muud*, kuid sel aastal otsustasime, et iga rühm toob kaaslastele kingituseks soovi, luuletuse, laulu või muu omaloomingu, mis teeb hingele pai. Lapsed kinkisid häid mõtteid, kallistusi, andsid küllakutse tulla nendega rühma mängima ja muud, millest saime kõik palju rõõmu ja ühtlasi tugevdasime sõprust.

Kõige soojem kingitus on kallistus!

Tragid Kassid meisterdasid sõbrakella, kus iga tund toob uue võimaluse koostegutsemiseks.

- Käesoleva õppeaasta oleme pühendanud vee teemale - „**Iga vesi jõuab ükskord jõkke, ta oma koju tahab tagasi**“ - fookusesse toome kodumaa kui mereriigi, puhta looduse ja tervise hoidmise. Lotte raamatust tuleb meid sel aastal saatma Vihmauriija Voldemar, kes aitab lahti mõtestada vee saladust. Jätkame heategevusega ja südametegudega.

MEETODID, kuidas meie õpetajad lastega tegelevad, õpetavad hoolivust nii iseenda kui kõige muu elava vastu.

Eriti uhked oleme lasteaia „**Südametegude**“ projekti üle, mis aitab meil luua positiivset, üksteist hoidvat ja väärtustavat keskkonda ning õpetab tegema koostööd, et kõikidel oleks hea olla. Projekt sai alguse südamenädalal 2015, kuid on siiani jätkusuutlik ning on kirjutatud lasteaia õppekavasse Kiusamisest vaba lasteaed metoodika rakendamise toetava tegevusena. Südametegude projekti eesmärgiks on õppida olema hooliv, kaaslast arvestav, kasvatada laste empaatiatunnet ja koostööoskusi. Selleks, et lapsed saaksid oma tehtud heategude üle paremini arvestust pidada, on näiteks Paide Pähklijäneste rühmas raamat, kus on iga lapse nimeline südamlike tegude pass. Sinna kirjutatakse üles kõik rühma laste tehtud heateod ning

see on vaatamiseks kõigile rühma koridoris. Õhtusel vanemate lasteaeda tulemise ajal, näitavad lapsed tihti uhkusega oma tehtud heategusid ning paluvad neid vanematel endale korduvalt ette lugeda. Iga rühm on leidnud oma viisi, kuidas südametegusid üles märkida-
näiteks mereteemast lähtuvalt on Tragide Kasside rühma igal lapsel oma millimallikas, mille „jalale“ saab kirjutada oma südameteo. See on hea võimalus innustada lapsi tegema häid tegusid, märkama teiste heategusid, arendama oma sisemist kontrolli ja toetama ning kasvatama lapse enesehinnangut. „Südametegude“ märkamine õpetaja ja kaaslaste poolt avaldab positiivset mõju laste käitumisele terves rühmas, kuna see on võimalus pälvida õpetaja ja kogu rühma tähelepanu. „Südametegu“ ei ole mingi imetegu. Selle tiitli saab näiteks selle eest, et aitasid kortsuläinud vaibanurga sirgu tõmmata!

SÜDAMLIKE TEGUDE PASS

Oliver tegi rõõmuga enda kõrvet ruumi, kui Johanna palus teda. Hoi Nõrget istuma laste	Oliver palus Adeliit: „Las ma teha teie mängu teile, kui ma lükan, et mängin ilusti!“	Oliver oskas olla nurk laps, kes saab hakkama ilma isatappeta.
Oliver aitas salves kirjutada sõbrast ja kahtle kuu kuu kuu sõbrast ja go oja.	Oliver ilma ettepaneta varustas üliõpilaste ja võiduse parasi.	Oliver aitas kippa kuisa teiste laste rüürid.
18.05	08.06.2015	
Oliver kaitses Kappant ja ütles, et Kappant pilt on teadlikult võetud üles.	Oliver lohetas Bertit, kui ta rasket sai.	Oliver andis oma kaisu kylele kui see oli raskem ruttu. Ta lohetas õige kiirust.
29.09.2015	19.09.2015	
Oliver fotis Mattiax näituse nägise.	Oliver aitas et komisiooni võile, akvarellide karterist (kui 1. palu karterist oli).	Oliver aitas ära parandada L-L kuu naja kui see oli katki laanud.
25.10.15	07.02.2016	09.02.2016

Väikese Oliveri südameteod.

Headuse puu, millele kogunenud südametegude kirjeldused paneva ta õitsema.

Südametegude märkamine on kasvanud kogu lasteaia ühiseks ettevõtmiseks ja nii kasvab meil mängukoridoris **headuse puu**. Õppeaasta algul on tal veel vähe õisi, kuid loodame, et kevadeks koguneb südametegusid nii palju, et puu puhkeb õide terve suure seina ulatuses.

Näiteks sõnumeid südametelt:

- *Mirjam tõi Rolandile tooli, et ta saaks mängida koos temaga.*
- *Georg aitas õpetajal elevanti käima panna.*
- *Sander aitas Patricul põllepaelad lahti.*
- *Lennart märkas, et Morteni kaelus on põrandal ja aitas selle üles tõsta.*
- *Armin kiitis Liisi, et Liis kogu toidu ära sõi.*

Südametegude märkamine õpetab meile, et ka väikesed asjad võivad olla sisult suured ja saavad muuta meie päeva rõõmsamaks.

Õpetajad leiavad võimalusi, kuidas kaasata lapsi otsustamisse, igapäevaelu korraldamisse – siin võib palju näiteid tuua selle kohta, kuidas lapsed koostavad nädalaplaani, pakuvad ideesid teemadeks jne. **Loom** oma **lastele** lasteaias palju **vabadust** – nad saavad teha valikuid tegevuspesade, mängupaiga jm osas. Tore traditsioon on see, et laste jaoks ei lõpe lasteaia mõiste ainult oma rühma piiridega, vaid nad saavad iseseisvalt kogu lasteaia peal liikuda – käia printerist materjali toomas või naaberrühmas kiletajat laenamas. Sageli korraldavad õpetajad sellise tegevuse, kus lapsel on vajalik minna maja peale kedagi intervjuerima, midagi loendama vm. *Näiteks tulid eelmise aasta sõbrapäeval lapsed maja töötajate käest uurima, mis asi on sõprus?* Igapäevaselt saavad nad pärast söögiaja lõppu iseseisvalt rühma tagasi minna. Usume, et see on hea võimalus õppida iseseisvust, otsustamist, kujundada laste eneseregulatsiooni. Ja tänu nendele kontaktidele saame kõik paremateks sõpradeks!

Lasteaia arengukavas oleme seadnud eesmärgiks kujundada ja arendada positiivset vaimset keskkonda. Selleks oleme hakanud rakendama mitmeid uudseid meetodeid nagu **Vaikuseminutid, Oskuste õpe, LP-analüüsitudeli rakendamine, Kiusamisest vaba lasteaia metoodika**. Need aitavad õpetavad hoolivust ja austust nii iseenda, teiste laste kui kaaskodanike vastu, suunavad lapsi ja täiskasvanuid märkama, kui vajalik on tähele panna nii enda kui kaaslaste vajadusi - kui hea emotsiooni annab üks väike heategu nii endale kui sellele

keda märgati. Paide Pähklijäneste õpetaja jutustas loo Oskuste õppe metoodika rakendamise kohta oma rühmas:

Juhan- „hommikuringi meister“.

Juhanil oli raskusi keskenduda hommikuringis toimuvale ja tihti otsis ta omale sellel ajal muud tegevust, nokkis vaiba tükikesi, vehkles, või heitis ennast põrandale pikali. Juhan sai seetõttu pidevalt märkusi oma tegevuse kohta, kuid need ei aidanud tal oma käitumist muuta pikemaks ajaks ning lõpuks oli see ebameeldiv kõigile osapooltele, kõige enam Juhanile endale. Üheskoos õpetajaga otsustas Juhan omandada uue oskuse - „hommikuringi meister“. Vastavalt oskuste õppe meetodile läbis Juhan õpetaja ja kaaslaste toetusel kõik vajalikud oskuste õppe astmed ning uue käitumise demonstreerimisega teatud arv kordi, tähistasime terve rühmaga Juhani uue oskuse omandamist. Juhani soovi kohaselt korraldasime uhke „Kollide peo“. Juhan oli meie rühmas esimene laps, kes selle meetodi abil uue oskuse omandas. Kogu protsess oli väga innustav ka rühma teiste laste hulgas ning nii rippusid varsti meie rühma seinal Juhani „Hommikuringi meistri“ tunnistuste kõrval veel teistegi laste tunnistusi omandatud oskuste kohta.

Looduse tundmaõppimise ja keskkonda väärtustava ellusuhtumise kujundamiseks osaleme lastega mitmetes **koostööprojektides**:

- Kompostiussid - hoolitsemine elusolendite eest - nii toit kui niiskus, sest sobivate tingimuste puudumisel nad hukuvad. See võib olla ka esimeseks katseks võtta vastutust elusolendi eest, enne kui muretseda endale mõnd lemmikloom - natuke vähem nõudlikud kui teised lemmikud, kuid siiski piisavalt nõudlikud, et hoolitsuseta jäädes hukuvad.
- Koostöö Räpina aianduskooliga - maasikaprojekt (kogu lasteaed), taimeprojekt „Sõprusetera“, kus kasvatati herneid (osales 3.rühm, projekti raames said filmi „Liblikad ja hernerd“ eest II koha), õppeaia jaoks taimede kasvatamine rühmades
- Küünlaümbrisejaht - aitab õpetada austust, hoolivust ümbritseva keskkonna vastu; vanematega koos tegutsemine ühise eesmärgi nimel jne.
- Meie lasteaia õpetajate bakalaureuse ja magistritööd on seotud lasteaia elu-oluga: lasteaia õpperaja koostamine, mille tulemusel on meil oma Konnatiik ja Susumu võluaed, uuritud on lasteaia perede väärtusi (laste tervis, värskes õhus liikumine) ja seda, kuidas tunnevad meie lasteaia koolieelikud taimi.

- Palju aastaid toimus meil hea koostöö Eesti Maaülikooli professori Anne Luigega, kelle käe all õppisid lapsed märkama väiksed elusolendeid, käisid külas talus, kus tutvusid talutööde ja loomadega jne. Lapsed kutsusid teda Porgandi-Anneks, sest ikka tuli ta külla kaasas värsked, otse peenralt toodud porgandid.

<https://tartu.postimees.ee/1821993/paid-pahkljankud-uurivad-porgandi-elu>

Edaspidi saame tegeleda...

... LP juhtrühma ja LP rühmade protokollide ja töö efektiivsuse tõstmine.

... HEV laste toetamiseks rakendatud meetmete ja nende tõhususe hindamine.

... lapse arengu jälgimise tabelid uuendamisel, rõhuasetusega üldoskuste kujunemise jälgimisel, hindamisel.

... korraldada ka edaspidi rahuloluuuringuid ja töötajate eneseanalüüse.

Muudatused, mida oleme lähtuvalt analüüsist lasteaias rakendanud:

- LP-rühmade kokkuvõtetest selgus, et käsitleti laste juhtumeid, kelle areng vajab täiendavat toetamist, järgi aitamist. Sel õppeaastal otsustaid enam tähelepanu suunata ka andekate laste toetamisele.

KESKKOND

Lasteaiapere liikmeid ühendab oma lasteaia tunne. Lastele ja õpetajatele meeldib lasteaias käia ja nad tunnevad sellest rõõmu.

Meie lasteaiapere on suur - siia kuuluvad kõik lapsed, töötajad, vanemad ja õed-vennad. Meid ühendab Lotte lugu - oleme uhked selle üle, et saame kanda seda lugu edasi. Lapsed teavad, et nad on Lotte pere liikmed, samas on nad uhked oma rühma kuulumise üle. *Näiteks Tragide Kasside rühmal on igal aastal lähtuvalt oma rühma nimest või õppeaasta teemast ka oma rühma aasta moto. Eelmise aasta motoks oli "Tee vabaks kassidele!"* Igal rühmal on oma rühma nimega kostüümi detailid, mis aitavad luua rühma ühist tunnet – näiteks Usinatel

Sajajalgsetel triibulised sokid või Paidel Pähkljänestel kõrvad jne. Meil kõikidel on lasteaia logoga T-särgid, Lotte tegelastel on oma kostüüm. Iga Lotte pere liige teab, et ta on oodatud igale lasteaia üritusele, toimugu see hommikul või õhtul.

Meil on **ühine õueala**, kus lapsed saavad ise valida endale sobiva mängupaiga, samas piisavalt pisike, kus kõik tunnevad kõiki ning lastel on võimalik kohtuda ja mängida ka näiteks teistes rühmades asuvate vendade-õdedega. Õuealal kehtib kirjutamata reegel, et kõik täiskasvanud jälgivad kõiki lapsi ning on täiesti tavaline, et lapsed pöörduvad abi küsimiseks mitte oma rühmaõpetaja, vaid kõige lähemal asuva õpetaja poole.

Nagu sõbralikus peres kombeks, on lihtsad asjad need, mis loovad õnneliku pere tunnet:

Näiteks:

- *Hommikul kui lasteaeda tulen, siis hüüan rõõmsa tere. Õpetajad kirjeldavad, et kui nad lõunaks tööle jõuavad, siis kõik lapsed hüüavad ja tervitavad iga õpetajat nii, et kogu õu kajab.*
- *Me ei ole oma lasteaias lihtsalt töötajad, vaid meil on oma roll ja lapsed tunnevad meid rollis ära. Saame iga päev rõõmsaid kinnitusi selle kohta- „Ma tean, sa oled Lotte ema Anna!“, „Ma tean, sina oledki Lotte!“*
- *Kui lasteaias kohtume, siis me ei kõnni üksteisest mööda, vaid alustame vestlust.*
- *Meie lasteaia ühisürituste korraldamisel oleme kokku leppinud 1-2 rühma, kes seekord eest veavad, kuid kõik, kes saavad, aitavad panustada ja Lotte tegelased on osalised igal peol.*

Meie lasteaia lapsed ja töötajad on õnnelikud ja rõõmsad ning neile meeldib lasteaias koos tegutseda.

Kõik lapsed kogunevad Lotte ema anna sünnipäeval saali peole. Eelmisel aastal kinkisid lapsed Lotte ema Annale sünnipäevaks perepildi, kus igaüks sai ennast ise kujutada ja siis kujundati ühistöö.

Urime igal aastal **laste rahulolu** lasteaia. Selleks viivad õpetajad 5-7.aastaste laste seas läbi küsitluse, kus laps saab küsimustele vastamiseks värvida vastava „näo“ või toimub küsitlus intervjuu vormis. Ühe variandina oleme palunud ka vanematel lapsega sama intervjuu läbi viia, kuid tulemused on olnud sarnased. Laste rahulolu lasteaia võib hinnata väga heaks- rahuloluindeks 5-pallisüsteemis on olnud aastati vahemikus 4,1-4,6.

Näiteks Usinate Sajajalgsete laste küsitluse tulemused 2016/2017 oli järgmised:

- *kõik rühma lapsed tulevad hea meelega lasteaeda ja nende arvates on hea lasteaed Lotte lasteaed.*

- *lasteaias meeldib neile kõige rohkem mängida - nii toas kui õues. Õues meeldib kiikuda ja rattaga sõita ning toas meeeldi joonistatakse, mängitakse kaarte, lauamänge, ehitatakse klotside ja legodega, lauldakse.*
- *lasteaias „ei meeldi“ küsimuse juures tõid paar last välja, et ei meeldi kui kiusatakse, lüüakse või mängu ei lubata. Enamuse arvates on lasteaias kõik hästi.*
- *lasteaias võiks mänguasjadest veel olla legosid, autosid, väikseid tegelasi, klotse, töömasinaid – nt politsei, kopad, traktorid.*
- *pidudest jäi lastele enim meelde lasteaias sünnipäev ja disko.*

Kaasame lapsi aktiivselt neid ümbritseva **keskkonna kujundamisse**. Oma rühma keskkonna loomisel on lapsed väga aktiivsed - koos arutletakse, milliseid mängu lapsed soovivad, kuidas rühma tähtpäevadeks kujundada jne. *Näiteks mitmel aastal oleme koostöös lastega valinud õuealale uusi mänguvahendeid. Kui laste küsitlusest tuli välja, et lapsed vajavad õuealale rohkem autosid ja kopsasid, kutsus direktor poisid kokku ja uuris, missuguseid mänguasju nad täpsemalt vajavad ning laste soovide kohaselt said vahendid ka soetatud. Kui kavandasime lasteaias õuealale uue suure mänguvahendi soetamist, siis andsime rühmadesse kolm erinevat valikut ja laste hääletuse tulemusena lasime paigaldada uudse ronimismaja. Lasteaias riskianalüüsi koostamisel otsustasime kaasata ka lapsed ja nii said lapsed hea kogemuse õuealal riskide kaardistamisel. Lapsed said õue kaasa lasteaias mänguväljaku kaardi ja pidid seal värvima nende arvates ohtlike olukordade tekkimise alad. Põhiliselt tõid lapsed välja kohad, kus on mõnus väiksema grupiga mängida (kõik majad, silla-alune jm). Veel näitasid nad kohti, kus võib komistada või mille vastu võib kukkuda. Peaaegu igas kohas oskasid lapsed tuua välja nii head kui halba ning see andis võimaluse arutleda, mida saab laps ise teha, et õnnetusi ei juhtuks.*

Rahuloluküsitlused töötajatele viiakse läbi üks kord kolme aasta jooksul, lisaks on kaardistatud töötajate hinnang meie lasteaias psühho-sotsiaalse kliima kohta ja rahulolu meeskonna ja lasteaias käsitatakse ka meeskonna- ja arenguestlustel. Vestlustest on kõlama jäänud, et tööle tulla rõõmuga, sest siin on positiivsed, elurõõmsad inimesed, kellega koostöö sujub väga hästi.

Rahuloluküsitluste tulemused analüüsitakse ja arutatakse alati läbi ning koos kavandatakse ka parendustegevused. *Näiteks paberimajanduse vähendamiseks otsustati hakata kasutama digitaalset päevikut ja nädalaplaani koostamisel saab õpetaja valida, mitme nädala peale ta tegevused kavandab.*

2016.a rahuloluküsitluste tulemusel hindavad töötajad lasteaia avatud õhkkonda, 75% on rahul lasteaia psühho-sotsiaalse kliimaga, töö- ja õpikeskkonnaga rahulolu on 100%-line. Suhted ja suhtlemine on lasteaias väga olulised ja seetõttu on heameel, et 100%-liselt ollakse rahul hea koostööga enamiku kolleegidega, juhtkonnaga, lapsevanematega, töö tegemiseks vajalik informatsioon jõuab töötajateni õigeaegselt, juhtkond võimaldab osaleda arenguks olulistel koolitustel, töö on eneseteostusvõimalusi pakkuv, õpetajad tunnevad rahulolu õpetajana töötamisest, töötajad tunnevad, et nende tööd hinnatakse ning tunnevad heameelt, et lasteasutusel on hea maine. 91,7% töötajate arvates on lasteaias toimiv motivatsiooni- ja tunnustamiskord ja töötajaid on kaasatud arengukava koostamisse. Kitsaskohtadena tuuakse välja pidev ajapuudus (soovitakse vähendada paberitööd), et töökoormus pole alati jõukohane, ebakindlust töökoha säilimise osas (mida mõjutavad muudatused haridusmaastikul) ja soovitakse, et oluliste otsuste langetamisel oleks kaasatud kogu töötajaskond,

Töötajate kõrget motivatsiooni aitavad hoida:

- traditsioonilised ühisüritused (suvine arendustööpäev, lasteaia sünnipäevaväitumus, teatrikülastused, sportlikud ettevõtmised, sünnipäevade tähistamised jm)
- LP-rühmajuhid on kaasatud lasteaia laiendatud juhtkonda, kõik töötajad kuuluvad arendustöörühmadesse ja saavad kaasa rääkida lasteaia arendustegevuses.

Edaspidi saame tegeleda...

... rühmas igal aastal fookuses üks pesa ja selle vahendite uuendamine.

... väärtuse kajastamine nii rühma kui lasteaia tasandil.

Muudatused, mida oleme lähtuvalt analüüsist lasteaias rakendanud:

- õueala oleme turvalisemaks muutnud.
- rühmaruume oleme vastavalt laste arvule vahetanud.

KOOSTÖÖ JA HEAD SUHTED

Hea Alguse lasteaias põhimõtteks on koostöö lapsevanematega ja nende aktiivne kaasamine lasteaias. Peame oluliseks koostööd mitte ainult vanemate, vaid ka erinevate koostööpartneritega. Oleme mõistnud, et hea lasteaias võti peitub koostöös.

Lasteaias toimivad paljud traditsioonilised ettevõtmised, mis ei saaks toimuda hea ja toetava koostööta.

- Meie lasteaias sügisel lasteaiateed alustavate laste ja peredega tutvumine ja koostöö saab alguse juba kevadisel **uute laste perepäeval**. Kutsume lapsed koos ema-isaga lasteaiaga ja rühma õpetajatega tutvuma koos mängima ning uudistama kogu lasteaeda. See on meil väga pidulik päev- koguneme lasteaias avatud südames-saalis, kus lasteaialapsed tervitavad meid Lotte lauluga ja edasi jagame teadmist lasteaias sisu ja väärtuste kohta, uurime vanemate ootusi. See on esimene samm koostöö teel- näitame peredele, et nad on oodatud. Vanemad saavad jagada oma rõõme ja muresid lapse kohta, kutsume neid suvel õuealale mängima - ikka selleks, et sügisel oleks tuttavam ja turvalisem tulla. Meie lasteaias on iga pere oodatud oma lapse kohanemisperioodil lasteaeda lapsele toeks.

- Kord aastas toimub meil **õueala heakorrapäev** koos vanematega - ühine kvaliteetaeg, et hoolitseda ümbritseva keskkonna eest - aitab väärtustada koos tegutsemist, loob ja kujundab ühtehoidvat peret ning lapsed oskavad paremini hinnata neid ümbritsevat keskkonda kui nad on ise saanud käe külge panna. Vanemate eeskujul ja kaasabil korrastame laste mängualasid ja -vahendeid ning kujundame õpikeskkonda - oleme rajanud väikese õppeaia, kus kasvavad marjapõõsad, vaarikad, tegime algust „maasikamäe“ rajamisega, ehitanud suure pajuvitstest onni. Õhtu lõpetame alati ühise talgusupiga, saame koos rõõmu tunda tehtust ja tänada koostöö ning abi eest.

Laste kirjutatud kutse heakorrapäevale.

Koos isadega onni ehitamas.

Koostöös vanematega korraldame juba aastaid **Mihkilaata**, et koguda lisatulu lastele mänguasjade, pillide vm soetamiseks. Laste seas on see kaua oodatud üritus, mis loob võimalused ostlemiseks, müümiseks ning on toredaks ajaveetmise võimaluseks peredega ja sõpradega. Koostöös peredega kujundatakse müügiletid, küpsetatakse, meisterdatakse ja müüakse. Eelmisel õppeaastal leppisime kokku, et kogutud tulu kasutame **heategevuseks**, et suunata lapsi nägema, et paljudel lastel ei ole nii hästi läinud kui meil ja arendada lastes soovi märgata ning aidata meist halvemas olukorras olijaid. Tegutsesime kõik ühise eesmärgi nimel – nii lapsed, vanemad kui lasteaia personal. Mida laadal müüa? ja Kellele annetus teha, see arutati läbi lastega ja rühmade ümarlaudadel, mille tulemusel kujunes ühine otsus, et annetame tulu organisatsioonile *Minu unistuste päev*. Annetustest saadud tulu anti üle ühiselt ja pidulikult. Käesoleva aasta mihklilaada tulu kasutatakse enda hingele pai tegemiseks, st tehakse koos vanematega mingi tore ettevõtmine. Vahepeal tuleb ennast ka hellitada!

<http://www.minuunistustepaev.ee/fond/uudised/mihklipaeva-laot-lotte-lasteaias>

Pähkljäneste
müügilett.

Lotte ema Anna ja Vihmaurija Voldemar Mihklilaadal vett müümas:
müügil kraanivesi, allikavesi, vihmavesi, maitsevesi.

- Osaleme koostöös vanematega erinevates koostööprojektides. Sel õppeaastal oleme algatanud kaks uut projekti:

- **Lotte Lasteaed kingib Eestile 100 liitrit verd (EV 100 raames)**

Tsitaat verekeskuse kodulehelt: „Kui Sind on õnnistatud hea tervisega, siis tee kingitus neile, kel seda pole – loovuta verd.“ Just seda otsustasidki Lotte lasteaia õpetajad ja vanemad teha.

Oleme oma lasteaias lastele palju rääkinud heategudest ja püüame neid ikka jõudu mööda ise teha. Vere annetamine on hea võimalus olla lastele eeskujuks ning ühtlasi on see sobilik ja väga kasulik kingitus Eestile. Nii otsustasidki Lotte lasteaia õpetajad verd annetada. Esimene ühine käik verekeskusesse võeti ette 10.10.2017, eesmärgi soovime täita hiljemalt 01.01.2020. Loodame, et ka meie vahvad vanemad ja teised sõbrad/toetajad tulevad meile appi, sest just üheskoos on see eesmärk saavutatav. TÜ Kliinikumi Verekeskusest leiab iga toetaja „Lotte lasteaed kingib Eestile 100 liitrit verd“ registreerimislehe, kuhu saab oma annetuse kirja panna.

<https://www.ev100.ee/et/lotte-lasteaed-kingib-eestile-100-liitrit-verd>

- **Tartu Lasteaed Lotte „100 meetrit helkivat aeda“**

Soovime lasteaia aia muuta helkivaks aiaks. Kasutult seisvad helkurid kogume lasteaias kokku ja kaunistame nendega lasteaia aia, kust igaüks saab selle endale vajadusel võtta. Esimese helkuritega aia kaunistamise võtame ette lasteaia iga-aastaselt laternapeol ja edasi täiendame seda koos vanematega juba jooksvalt.

<https://www.ev100.ee/et/tartu-lasteaed-lotte-100-meetrit-helkivat-aeda>

- Meie lasteaia lapsed kaasatakse rühma tegevuste kavandamisse (nt mõtlevad välja nädalaplaane, pakuvad välja teemasid, aitavad valida mänguasju jne). Eelneval õppeaastal moodustasime **Laste nõukogu**, et pakkuda võimalust osaleda ühisürituste korraldamisel. Laste nõukogusse on 4-6aastaste laste rühmade lapsed valinud 2 esindajat ja nõukogu tööd juhib direktor. Koguneme enne tähtsaid sündmusi ja arutame, mida me võiksime seal koos ette võtta. Hea Alguse lasteaedades nagu meie lasteaed, on üheks põhimõtteks, et lapsed õpivad valima, otsustama, õpivad demokraatiat väikesest peast. Laste nõukogu annab võimaluse seda teha nn suuremalt, kogu lasteaia tasandil. Lapsed õpivad oma arvamust avaldama, vastutama, jagama rolle, tegema koostööd. Direktor kogub kõik arvamused kokku ja edastab info nii hoolekogule kui lasteaia töötajatele ja üheskoos aidatakse laste ideesid ellu viia.

Näiteks 2017.a mais kirjutas direktor hoolekogule kirja:

4.mail kogunes meie lasteaia nõukogu, kus arutasime lastega seda, mida ja kuidas võiksime teha meie laste lustipeol, mis toimub 30.mail. Seekord koostas protokolli

graafilise lihtsustamise võtteid kasutades. Saadan ka teile selle protokoll, et saaksite olla kursis, mida lapsed soovivad.

Väga aktiivselt jagasid oma mõtteid Usinate Sajajalgsete esindajad!

Kuna lastel oli nii palju ideesid, mida õuealal teha, siis palusin neil lõpus otsustada, millest nad oleksid valmis ka loobuma seekord. Need asjad on märgitud punase miinusega.

Aga alustuseks siis autode võidusõit, millele peaks lipuga stardi andma Lotte. Autasudeks ikka šokolaadist medalid ja kommid. Selgitasin neile, et praegu on kogu Eestimaal selline üleskutse, et kõik kasutaksid suhkrut vähem ja sellest sai iga asja arutamisel meil oma hüüdlause "Vähem suhkrut!".

Tegevuspesade ideed: meisterdamispesas autode meisterdamine, kohvikus kokteilid jm joogid, veemängupesa kus võiks ka veepomme teha, kindlasti peaks olema jalgpallivõistlus koos päris treeneriga, lugemis- ja puhkamispesa nendele, kes ei jõua võistelda, lauamängupesa, kus saab igasuguseid automänge mängida ja piknikupesa, kus saab pannkooke süüa. Põhiline, et oleks väga lõbus!!!

Püüame panustada, et laste ideed saaksid ellu viidud! Nad ise pakkusid välja, kus neist keegi abistada saab ja lubasid rühmadest veel kaasalasi appi kutsuda.

Järgmise aasta teema kohta pakkusid nad välja, et see võiks olla sõprusega seotud, et saaks teada, mis tööd keegi teeb ja külla võiks tulla päris Pipi!

Laste nõukogu ideed
lasteaiast lasteaiast
korraldamiseks.

- Hea näide **demokraatia harjutamisest** on meie Tragide Kasside rühma presidendivalimiste projekt. Presidendivalimiste teema oli lastele küll raske, aga õpetajate eesmärk ei olnud õpetada neile presidendi ülesandeid ja kohustusi selgeks, vaid tuua lasteni väike osa demokraatiast. Nad tahtsid tuua lasteni valimiste protsessi ja õpetada neid selle käigus vaatlema, uurima ja arutlema ning põhjendatud valikuid tegema ja lubadusi täitma.

<http://opleht.ee/2017/03/tragid-kassid-said-hea-presidendi/>

- Laste varajase sakse keele ringi tegevusest on välja kasvanud aastatepikkune **koostöö Goethe Instituudi, Saksa Kultuuri Instituudiga**. Varajasest võõrkeeleeõppest on saanud üks meie lasteaia eripärasid. Õpetajad Imbi ja Eleri võtavad appi Jänes Hansu ja mängivad, laulavad, meisterdavad lastega kaks korda nädalas saksa keeles. Goethe Instituudi koostööpartnerite kaudu tulevad meile juba mitmendat aastat saksa praktikandid, kes toimetavad lastega rühmas ja aitavad kujundada mõistmist teise keele ja kultuuri vastu. Koostöös Raatuse Kooliga peetakse koos Jänes Hansu sünnipäeva, lasteaed aitab korraldada saksakeelsete lastelaulude konkursi „Lautstark“ Lõuna-Eesti eelvoorul, õpetajad osalevad keeleõppeprogrammides.

<https://www.goethe.de/ins/ee/et/spr/wdl/jd/20601352.html>

- Teeme head **koostööd** ka **piirkonnakoolidega**. Raatuse Koolis käivad lapsed Jänes Hansu sünnipäeval ja õpetajad Smart tahvli kasutamist õppimas, Hansa Kooli õpetaja käib koolieelikute rühma vanematele rääkimas koolivalmidusest jne. Ära märkimist väärrib eriti toetav koostöö Decartesi Kooliga- teeme koostööd projektide elluviimisel („Liiklusvanker“), koolilapsed valmistavad loovtööde raames lasteaiale vahendeid (näiteks renoveerisid lasteaia võimlemispingi, meisterdasid nukumaju), lasteaia lapsed külastavad koolitunde, vanemad ja lapsed on oodatud lahtiste uste päevadele jne.

<https://www.tartu.ee/en/node/3605>

- Oma koostööpartnereid täname lasteaia **jõulu-tänu lõunal**. Kutsume ühisesse jõululauda lapsed, töötajad, head koostööpartnerid, lasteaia hoolekogu ja vanemad, keda tahame tänada nende panuse eest laste toetamisel. Meeleolu loome jõulukontserdiga ning koostööpartnereid ja vanemaid täname laste poolt valmistatud kingitustega. Jõululõuna on traditsioon, mis on lasteaia südamlikumaid ettevõtmisi,

mis tugevdab sidet kogu lasteaiapere vahel. Lapsevanemad on siiralt tänulikud, et selline ettevõtmine on lasteaias ellu kutsutud.

Edaspidi saame tegeleda...

... koostööpartneritelt tagasiside küsimine.

... hoolekogu aktiivne kaasamine.

Muudatused, mida oleme lähtuvalt analüüsist lasteaias rakendanud:

- lapsevanemate rahuoluküsitlustest selgus, et vanemad soovivad huvitegevusse lisaks laste kunstiringi. Ühe lapsevanema initsiatiivil käivitasime keraamikaringi, mida juhendab lapsevanem.

KOKKUVÕTTEKS

Igapäevaselt ei räägi me väärtustest, vaid püüame käituda väarikat, olla eeskujuks ja heaks kaaslaseks. Toimetame igapäevaselt nii, et meie lasteaias on

LAPSED NUMBER ÜKS JA KÕIK MUU ON NUMBER KAKS.

Rakendame lasteaias lapsest lähtuvat pedagoogikat, kus last kuulatakse, ta on partner, kelle arvamusega arvestatakse. Igapäevatöö korraldamisel seame esikohale laste huvid.

Näiteks:

- *Laste maksimaalseks toetamiseks koostavad kõikide rühmade meeskonnad oma rühma tööajakava, kus arvestatakse rühma eripära, laste ja täiskasvanute suhtarvu jne. Tööajakava rakendamine on paindlik ja sõltub rühma nädalakavast.*
- *Tähtis paberitöö või koristamisetöö peab ootama, kui on tarvis abi lastega toimetamisel - riietumisel, jalutuskäigul vm.*
- *Märkame kõiki lapsi, olenemata sellest, kelle rühmas ta käib.*

USUME, ET KOOS SUUDAME MUUTA MAAILMA PAREMAKS.

Väike laps õpib matkides, täiskasvanu isiklik eeskuju on hindamatu väärtusega. Meil on traditsiooniliselt ikka nii, et kui lapsed midagi teevad, siis ka täiskasvanud löövad kaasa, olgu see siis spordipäeval või laulupäeval, näitemängus või keeleõppes.

Oleme aru saanud, et meie edukusele aitab kaasa see, et teeme lasteaias head koostööd igal tasandil.

*.....peatu korraks ja vaata ringi
kas näed siin tegusid, mis poevad hinge
ons sellel pikal koostööteel
saatjaks meil ikka rõõmus meel
kuidas me üksteist toetame
kui tarvis, kas appi ruttame
kas meil väarikad kannavad sõbrasõlge...*

...saame kokku ja kogema tulge!